

Programmabegroting 2020

Groenalliantie Midden-Holland en omstreken

4 april 2019

Inhoudsopgave

1. BESTUURLIJKE SAMENVATTING	3
2. UITGANGSPUNTEN	7
3. PROGRAMMAPLAN	8
3.1 PROGRAMMA 1: BEHEER, ONDERHOUD EN EXPLOITATIE GEBIEDEN	8
3.2 PROGRAMMA 2: ONTWIKKELING	14
3.3 ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	19
3.4 OVERZICHT OVERHEADKOSTEN	21
4. PARAGRAFEN	25
4.1 WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING	25
4.2 ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN	28
4.3 FINANCIERING	29
4.4 GRONDBELEID	31
4.5 BEDRIJFSVOERING	33
5 FINANCIËLE BEGROTING	34
6 BIJLAGE	44

1. Bestuurlijke samenvatting

In deze bestuurlijke samenvatting zijn voor het begrotingsjaar 2020 de speerpunten per programma benoemd. Deze punten zijn verder uitgewerkt in hoofdstuk 3: Programmaplan en hoofdstuk 4: Paragrafen. In hoofdstuk 3 is ook beschreven wat onder de reguliere werkzaamheden valt.

Bestuurlijke opgaven 2020 e.v.

Het bestuur van de Groenalliantie heeft haar hoofdpunten voor 2020 e.v. als volgt geformuleerd.

Uitvoeren Kerntaken

- **De zorg voor beheer, (gebieds-)ontwikkeling, handhaving en communicatie**
Het primaire belang van de Groenalliantie is de bescherming van de belangen van natuur, recreatie en landschap conform de doelstelling in de Gemeenschappelijke regeling. De uitvoeringstaken van de Groenalliantie worden tussen 2019 en 2026 uitgevoerd door samenwerkingspartner Staatsbosbeheer. Dit maakt onderdeel uit van de op 12 december 2018 afgesloten samenwerkingsovereenkomst. De in 2019 meer op maat toegesneden prijsafspraken over de dienstverlening worden uiterlijk bij Najaarsnota in de begroting 2020 verwerkt.
- **Uitvoeren projecten Kwaliteitsimpuls en Essentaksterfte**
Alle uitvoeringsprojecten doorlopen drie fasen: planvorming, aanbesteding en uitvoering. De projecten uit 2017 en 2018 zijn in 2019 goeddeels uitgevoerd. De projecten waarvan de planvorming en aanbesteding succesvol is doorlopen (in 2019), worden in 2020 uitgevoerd. In 2020/2021 wordt het programma Kwaliteitsimpuls geleidelijk afgebouwd. De vernieuwingen in alle beheergebieden worden tussen 2019 en 2021 ook daadwerkelijk in beheer genomen. Hierdoor stijgt de beheerlast op de begroting met niet meer dan het bedrag van € 115.000 uit de ingroeieregeling.

Duidelijke Planvorming en Kaderstelling

- **Aan de slag met nieuwe ambities op het gebied van planvorming, investeringen en strategisch grondbeleid (o.a. op het gebied van gronduitgifte en bijdrage aan duurzaamheid)**
De Groenalliantie wil ook in de periode 2020/2021 blijven investeren in nieuwe projecten die recreatieve meerwaarde bieden. Dit gebeurt in hoofdzaak binnen de kaders van de Uitvoeringsplannen voor de Kwaliteitsimpuls (2015/2016) en het Ontwikkel- en Beheerplan (2019), voorzien van de bijbehorende (dynamische) investeringsagenda's. Het Ontwikkel- en Beheerplan is in 2019 in voorbereiding genomen en geeft richting en kaders aan het strategisch en tactisch handelen van het bestuur ten aanzien van investeringen, meerjarig beheer, omgang met maatschappelijke vraagstukken en samenwerking met andere partijen (waaronder Staatsbosbeheer). Er wordt inhoudelijk zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij de opgaven in de provinciale Visie en Uitvoeringsagenda Rijke Groenblauwe Leefomgeving. Ook de gemeentelijke omgevingsvisies leveren input.

Groenalliantie voert in 2019 een locatie onderzoek uit binnen haar grondeigendom ten behoeve van samenwerking bij duurzaamheid (energie opwekking, klimaatadaptatie, eventueel plek voor nieuw bos/meer biodiversiteit). Dit is een aanvulling op het verdienkader

van de Groenalliantie en gaat onderdeel uitmaken van het grond(prijs)beleid van Groenalliantie.

Dit betekent dat per locatie prioriteit wordt gegeven aan projecten die inkomsten opleveren of kostenneutraal zijn, een goede bijdrage leveren aan de gewenste opgave en de eigen doelstelling niet in de weg staan. Vooral nog wordt niet ingegaan op projecten die de Groenalliantie geld kosten, tenzij er sprake is van een wederzijdse win-winsituatie.

De gebiedsadviescommissies spelen een belangrijke adviserende rol bij zowel de opstelling als de uitrol van het Ontwikkel- en Beheerplan.

Samenwerken en coalities

- **Deelname aan diverse vormen van netwerksamenwerking op het niveau van het Groene Hart**

Groenalliantie wil in de regio Midden Holland graag het effect van haar eigen handelen vergroten door de samenwerking te zoeken met andere gebiedspartijen en terreinbeheerders aan “de Landschapstafel”. In aanvulling op de eigen gebiedsgerichte investeringen kan het hierbij bijvoorbeeld gaan om een gepaste bijdrage van Groenalliantie aan investeringen van derden in (recreatieve) verbindingen en transferia in en tussen de beheergebieden en hun omgeving. Dit type van samenwerking moet haar beslag krijgen in het nieuwe regionale recreatieprogramma Groene Hart 2021 e.v., dat in 2020 wordt voorbereid.

- **Uitwerken en vormgeven van de horizontale samenwerking met Staatsbosbeheer**

In de samenwerkingsovereenkomst met Staatsbosbeheer staat de afspraak, dat met Staatsbosbeheer in de periode tot 2026 wordt ingezet op de op- en uitbouw van een duurzame samenwerking teneinde elkaars doelstellingen nog verder te versterken. Hierbij hebben Partijen onder meer het oog op een optimale verdeling van natuur en recreatie, een onderlinge goede verbinding van netwerken en een optimale en efficiënte benutting van middelen en capaciteit. Dit is vooral interessant bij aangrenzende eigendommen en bij combinaties van taken. Het Ontwikkel- en Beheerplan is hiervoor het plankader.

Gebiedsadviescommissies

Het Dagelijks Bestuur zal ook in 2020 haar voorgenomen plannen en investeringen voor advies voorleggen aan de gebiedsadviescommissies Krimpenerwaard en Reeuwijkse Plassen e.o.. Deze advisering wordt betrokken bij de besluitvorming in het Algemeen Bestuur. Adviezen van de commissies moeten passen binnen de doelstelling van de Groenalliantie en haalbaar en betaalbaar zijn.

Om de gebiedsadviescommissies Krimpenerwaard en Reeuwijkse Plassen e.o. bij hun werk te faciliteren is er in 2020 per commissie een werkbudget beschikbaar van € 5.000 per jaar.

Financieel management

De komende 6 jaar zijn er voor de dekking van de exploitatie van Groenalliantie geen financiële zorgen te verwachten. De financiële continuïteit voor de exploitatie is t/m 2021 voor 100% en daarna t/m 2025 voor 90% geborgd. De bestuurlijke afspraken over het dekken van deze eerste korting op de provinciale begrotingssubsidie worden in 2019 gemaakt. Vanaf 2022 moet het bestuur van Groenalliantie rekening houden met 10% kostenbesparing op de exploitatie. De periode na 2025 vraagt om meer keuzes en maatregelen. Het risico is hoog ingeschat en de aanname is dat er vanaf 2026 tenminste 25% minder structureel wordt ontvangen.

10% minder is € 186.930, 15% minder is € 280.395. Bij 25 % is dit vanaf 2026 € 467.325 minder. De stand van de Algemene reserve is per 31-12-2020 € 1.673.000, dit tekort kan zonder kostenbesparingen in 3 jaar worden opgevangen.

De provincie heeft zowel in de uittreedovereenkomst als in de eerste subsidiebeschikking van 2018 expliciet toegezegd, dat continuïteit in beheer mede een provinciale (financiële) verantwoordelijkheid is en blijft, ook na 2025, waartoe middelen ten behoeve van recreatiebeheer behouden blijven. Hoe dit in 2026 precies vorm krijgt is nu nog onduidelijk.

Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden

Gebiedsbeheer

Het product Gebiedsbeheer is gericht op het doen onderhouden van de natuur- en recreatiegebieden en de daarbij behorende beheertaken. Dit product wordt in 2020 onder verantwoordelijkheid van Staatsbosbeheer uitgevoerd. De voor 2020 geprognosticeerde uitgaven voor groot onderhoud zijn in de begroting vermeld (zie programma 3.1).

De fysieke maatregelen die voortvloeien uit de investeringen in het kader van het programma Kwaliteitsimpuls Krimpenerwaard en Reeuwijkse Plassen e.o. worden waar mogelijk gecombineerd met de uitvoering van onderhoudswerkzaamheden.

De essentaksterfte heeft de komende jaren een grote impact op de bosbeplanting van de Groenalliantie. De situatie verschilt per beheergebied. De kans is groot dat in een aantal beheergebieden grote percelen moeten worden gekapt en opnieuw moeten worden ingeplant met andere boomsoorten. Dit zal vooraf goed worden gecommuniceerd. Waar aan de orde organiseert Staatsbosbeheer voorafgaand aan de kap van bomen een bewonersinformatieavond. Tevens worden de werkzaamheden gecommuniceerd via de media en informatiepanelen.

Er wordt bij de aanpak van de essentaksterfte gestreefd naar een geleidelijke transformatie. Hierbij wordt de combinatie gezocht met de uitvoering van de beheermaatregelen, die voortvloeien uit het programma Kwaliteitsimpuls recreatiegebieden en die moeten worden gefinancierd uit het beschikbare beheerbudget. De begroting bevat t/m 2021 een zogenoemd omvormingsbudget, dat naar verwachting toereikend zal zijn om de aanvullende omvormingskosten meerjarig op te vangen binnen het beschikbare beheerbudget. Dit wordt van jaar tot jaar bezien.

Grondpositie en exploitatie

Dit product is gericht op actief beheer van de grondpositie en exploitaties. Er wordt constructief meegedacht met (uitbreidings-)wensen van gevestigde of nieuwe partijen, die zo nodig in een (aanvullende) overeenkomst worden vastgelegd. Op toevoeging van andere, nieuwe, commerciële functies wordt niet actief ingezet. Zie verder paragraaf 3.1.

Toezicht en Handhaving

Basisuitgangspunten voor de inzet van Toezicht & Handhaving ("T&H"):

- de veiligheid van de gebruikers van de gebieden zo goed mogelijk waarborgen;
- de eigendommen van het schap heel houden.

De primaire inzet van T&H richt zich bij overtredingen op handhaving in de gebieden. Zie voor aandachtspunten per werkgebied paragraaf 3.1. Activiteiten waar een vergunning, ontheffing of toestemming voor is verleend worden gecontroleerd op naleving van de voorwaarden.

Een goede wisselwerking met de boswachters beheer, ecologie en publiek is bij handhaving van groot belang. Een voordeel van de samenwerking met Staatsbosbeheer is, dat deze functies sedert 2017 in één team zijn ondergebracht.

Communicatie

Het bestuur wordt gefaciliteerd in het vertalen van haar ambities aan het publiek en het op een positieve wijze beïnvloeden van de publieke opinie. Daarnaast wordt ingezet op de promotie van de recreatiegebieden en de bestaande routenetwerken van de Groenalliantie in en om de recreatiegebieden, zodat de bekendheid wordt vergroot en het bezoek aan de gebieden wordt gestimuleerd. Hiervoor zullen digitale communicatiemiddelen worden gebruikt, naast bijvoorbeeld advertenties in recreatieve bladen.

Centraal hierin staat de boswachter publiek als gezicht van het gebied en aanspreekpunt voor vragen van omwonenden, recreanten, ondernemers, andere gebiedspartijen en media. Daarnaast worden indien relevant ook de communicatiekanalen van Staatsbosbeheer benut.

Er zal in de communicatie in 2020 meer worden inzet op gebiedseigen thema's. Doel hiervan is om de gebruiker en omwonenden bewust te maken van hetgeen er in de (vernieuwde) gebieden te beleven en te zien is. Tevens is dit een goede manier om de bezoekers het gevoerde beheer te laten zien en dit uit te kunnen leggen.

Ontwikkeling

Zoals eerder vermeld wil het bestuur met hulp van de reeds ontvangen en toegezegde cofinanciering van de provincie Zuid-Holland en anderen de komende jaren (blijven) investeren in de actualisatie van de beheergebieden en haar voorzieningen. In overeenstemming met de daartoe genomen bestuursbesluiten voor beide gebiedsdelen (Krimpenerwaard en Reeuwijkse Plassen e.o.) heeft de Groenalliantie in 2018 en 2019 een belangrijk deel van de interactieve planvormingsfase van voorgenomen investeringsprojecten afgerond. In de periode tussen 2019 en 2021 ligt het accent op de uitvoering en realisatie. De (voorgenomen) projecten per gebiedsdeel zijn in hoofdstuk 3.2 "Ontwikkeling" nader toegelicht.

Financiële samenvatting

De totale begroting 2020 sluit op nul. De begroting is geïndexeerd voor 1,5% op materiaal en 3,2% op personeel (dienstverlening SBB) volgens "De financiële kaderstelling gemeenschappelijke regelingen Hollands Midden voor begrotingen 2020". De deelnemersbijdragen zijn ten opzichte van 2019 met 2,2 % gestegen en bedragen in totaal € 1.407.500 zoals weergegeven in hoofdstuk 3.3 Algemene Dekkingsmiddelen.

Ook het meerjarig perspectief is sluitend. De financiële continuïteit voor de exploitatie is t/m 2021 voor 100% en daarna t/m 2025 voor 90% geborgd. De bestuurlijke afspraken over het dekken van deze eerste korting op de provinciale begrotingssubsidie worden in 2019 gemaakt. Vanaf 2022 moet het bestuur van Groenalliantie rekening houden met 10% kostenbesparing op de exploitatie. De periode na 2025 vraagt om meer keuzes en maatregelen.

Vermogenspositie

De geprognostiseerde eindstand van de algemene reserve ultimo 2020 bedraagt € 1,6 mln.

In hoofdstuk 5 wordt verder ingegaan op de meerjarenraming en de vermogenspositie.

Uitgangspunten

Met ingang van 1 januari 2015 is de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) gewijzigd. Deze wetsaanpassing heeft onder meer gevolgen voor de indieningstermijn van de programmabegroting. De ontwerp-programmabegroting moet op 15 april voorafgaand aan het betreffende begrotingsjaar gereed zijn.

Het uitgangspunt voor de programmabegroting 2020 is het bestaande en aanvaarde beleid, zoals vastgelegd in de programmabegroting 2019, de Najaarsrapportage 2018 en de besluiten van het Algemeen Bestuur tot 1 maart 2019. De opbrengsten uit huren, pachten, e.d. worden conform de actuele contracten bijgesteld. Ook worden eventuele nieuwe (externe) ontwikkelingen (bij bestaand beleid) meegenomen.

De begroting Onderhoudskosten wordt gebaseerd op het meerjarenonderhoudsplan TBM. In 2019 vindt de herijking plaats van de planningen voor Regulier en Groot Onderhoud en de vervangingsinvesteringen. De effecten uit de herijking van TBM zullen via een apart bestuursvoorstel aan het bestuur worden voorgelegd en worden betrokken bij de herijking van de totale begroting (zie alinea hierna).

In de samenwerkingsovereenkomst met Staatsbosbeheer is afgesproken, dat er in 2019 meer toegesneden prijsafspraken over de dienstverlening worden gemaakt. Tot die tijd wordt gewerkt met de prijssystematiek uit 2017 en 2018. De nieuwe prijsafspraken worden bij Najaarsnota in de begroting 2020 verwerkt. (herijking van formatie en middelen in de begroting).

Bij het opstellen van de voorliggende begroting 2020 zijn de uitkomsten van de Jaarstukken 2018 in concept weliswaar bekend, maar nog niet vastgesteld door het Algemeen Bestuur. Dit zal gebeuren in de vergadering van het Algemeen Bestuur op 4 juli 2019. De structurele effecten die voortkomen uit de jaarrekening 2018 zullen worden verwerkt in een begrotingswijziging 2019 en in de eerste begrotingswijziging 2020. Voor de prijsstijging op de ramingen voor 2020 is een indexatie van 1,5 % toegepast op materiaal en 3,2% op personeel (dienstverlening SBB). Voor de meerjarenraming 2021 tot en met 2023 is geen indexering toegepast.

De begroting 2020 en de meerjarenraming 2021-2023 moeten, conform de uitgangspunten in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV), structureel en reëel in evenwicht zijn. Dit houdt in dat structurele lasten kunnen worden gedekt met structurele baten. Als dit niet het geval zou zijn, zou de kans groot zijn dat er op termijn een begrotingstekort ontstaat. De nadere uitwerking is opgenomen in de financiële begroting (zie hoofdstuk 5).

De begroting 2020 bevat conform voorschriften in het BBV een meerjarenraming. Zie hoofdstuk 5 financiële begroting.

2. Programmaplan

Het programmaplan is vanaf 2020 opgebouwd uit de volgende onderdelen:

- *Programma 1 Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden*
- *Programma 2 Ontwikkeling*
- *Algemene dekkingsmiddelen*
- *Overzicht overhead*

In dit hoofdstuk wordt per programma een toelichting gegeven op de ambities, de voorgestelde aanpak om deze ambities te realiseren en wat de kosten hiervoor zijn.

3.1 Programma 1: Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden

Ambitie: Wat willen we bereiken?

De natuur- en recreatiegebieden vallend binnen de gemeenschappelijke regeling worden onderhouden conform het principe 'schoon, heel en veilig' voor een optimaal gebruik door de bezoekers. Onder het beheer van de gebieden vallen tevens diverse exploitaties, die bijdragen aan de recreatieve kwaliteit.

De netto-opbrengsten in de gebieden zijn optimaal.

Aanpak: Wat gaan we daarvoor doen?

Het beheer, onderhoud en de exploitatie van de gebieden wordt gerealiseerd door middel van de volgende producten:

1. Gebiedsbeheer
2. Economisch beheer
3. Regelgeving & handhaving
4. Communicatie

Ad.1 Gebiedsbeheer

Het product Gebiedsbeheer betreft het doen onderhouden van de natuur- en recreatiegebieden en de daarbij behorende beheertaken. De basis voor de reguliere onderhoudswerkzaamheden is beschreven in het terreinbeheermodel (TBM). Dit model is opgebouwd uit doeltypen met specifieke recreatieve doelen en maatregelen gerelateerd aan marktconforme normprijzen per doeltipe. Continue evaluatie van de onderhoudswerkzaamheden draagt bij aan het voortdurend actualiseren van het terreinbeheermodel en het beheersbaar houden van zowel de te treffen onderhoudsmaatregelen als de kosten.

Ten behoeve van de werkzaamheden voor het Groot onderhoud wordt gebruik gemaakt van een jaarlijks geactualiseerde meerjarenonderhoudsprognose. Hiermee worden voorzieningen getroffen voor toekomstig Groot onderhoud. Met behulp van het uitvoeren van diverse inspecties, wordt de staat van het beoogde Groot onderhoud getoetst. De bevindingen uit deze voortdurende evaluatie worden verwerkt alvorens de werkzaamheden worden uitgevoerd.

Het product gebiedsbeheer bestaat verder uit:

- inventariseren en selecteren van partijen die in staat zijn om (een deel van het) natuur-en recreatieschap te onderhouden;
- maken van afspraken met partijen.

De jaardotatie aan de voorziening groot onderhoud als onderdeel van het budget gebiedsbeheer bedraagt jaarlijks € 854.100. Voor 2020 zijn voor Groot onderhoud voor € 1.127.780 aan uitgaven geprognostiseerd, uitgesplitst naar categorie onderhoud. Verwezen wordt naar paragraaf 4.2 Onderhoud kapitaalgoederen.

Bij de uitvoering van onderhouds- en beheerswerkzaamheden vindt waar nuttig afstemming plaats met het externe netwerk van bezoekers, exploitanten en medebeheerders zoals gemeenten of waterschappen.

Naast het reguliere onderhoud (o.a. maaien, snoeien, reinigen) en het jaarlijks terugkerende groot onderhoud (o.a. baggeren, dunnen, herstel van wegen en paden) zijn in 2020 ook specifieke groot onderhoud maatregelen voorzien. Deze maatregelen worden definitief bekend na de toetsing van de meerjarenplanning aan de uitgevoerde inspecties.

De fysieke maatregelen die voortvloeien uit de Kwaliteitsimpuls worden waar mogelijk gecombineerd met de uitvoering van onderhoudswerkzaamheden.

De essentaksterfte zal de komende jaren een grote impact hebben op de bosbeplanting in de beheergebieden van de Groenalliantie. Percelen moeten worden gekapt en opnieuw worden ingeplant met andere boomsoorten. Dit zal vooraf goed worden uitgelegd en gecommuniceerd.

De aanwezigheid van invasieve plaagsoorten (zoals bereklauw, Japanse duizendknoop, springbalsemien) wordt jaarlijks gemonitord. Het voorkomen van verdere uitbreiding (en waar nodig terugdringing) staat daarbij centraal. Zie onderstaand tabel voor de geplande werkzaamheden groot onderhoud in 2020.

GA	
Categorie	2020
TBM-overig (Bospercelen)	158.056
Asfalt	94.800
Bagger	82.000
Elementverharding	17.000
Gras	0
Halfverharding	43.900
Harde oevers	105.000
Steenbestorting	31.200
Strand	8.000
Zwemwater	9.300
Gebouwen	15.600
Bruggen	311.004
Vlonders en steigers	47.650
Totaal GO excl. P	924.410
Totaal GO incl. P	1.127.780

Ad.2 Economisch beheer

De taken die binnen economisch beheer worden uitgevoerd zijn:

- Beheer grondpositie
- Beheer exploitaties

Beheer grondposities (eigendom)

Het beheer van grondposities betreft het actief beheer van de grondpositie (gronden en opstallen binnen het werkingsgebied) zodanig dat dit bijdraagt aan de lange termijn strategie van de Groenalliantie. Het resultaat hiervan is dat voldaan wordt aan de rechten en plichten die het bezit van grond met zich meebrengt. Hieronder valt ook het afstoten van posities die geen recreatief belang dienen, evenals het verwerven van gronden die van belang kunnen zijn voor toekomstige ontwikkelingen van de Groenalliantie. Voor 2020 worden er geen grote mutaties in de grondpositie verwacht.

Beheer exploitaties

Het beheer van exploitaties is tweeledig:

1. het heeft betrekking op het constructief meedenken met verzoeken en (uitbreidings)wensen van gevestigde ondernemers ten aanzien van het gebruik van schapsgronden en – opstallen. In beginsel wordt hier medewerking aan verleend middels het aangaan van overeenkomsten, waarin zo nodig privaatrechtelijke afspraken worden vastgelegd. Uiteraard mits deze overeen komen met de huidige ambities van het natuur- en recreatieschap en passen binnen de kaders van de schapsdoelstelling (zoals het grondprijzenbeleid, het in 2017 vastgestelde handelingskader uit de nota verdienmodellen) en het (gemeentelijk) planologisch beleid
2. het heeft betrekking op het actief administratief, financieel, juridisch en relationeel beheren van bestaande overeenkomsten. Hiermee wordt onder andere een stabiele geldstroom nagestreefd, waarbij tenminste het huidige niveau wordt gehandhaafd.

Ad.3 Regelgeving & handhaving

Regelgeving & handhaving bestaat uit de volgende onderdelen:

- Vergunningen, ontheffingen en toestemmingen
- Toezicht en handhaving

Vergunningen, ontheffingen en toestemmingen

De natuur- en recreatiegebieden kunnen gebruikt worden voor het recreëren door individuen en door groepen. Voor beide vormen van gebruik geldt dat niet alles altijd mag en kan. Wanneer een gebruiker of organisatie een bepaalde activiteit wil uitvoeren binnen het werkgebied van de Groenalliantie, vraagt hij hiervoor een vergunning, ontheffing of toestemming aan. Dit komt voort uit het oogpunt van de doelstellingen van de gemeenschappelijke regeling en de openbare orde en veiligheid. Toestemmingen worden vanuit de eigenstandige privaatrechtelijke bevoegdheid van de Groenalliantie zelf gegeven.

Toezicht en handhaving

Toezicht en Handhaving (T&H) bestaat uit de onderdelen gastheerschap, daadwerkelijke handhaving en de regierol bij samenwerking. De invulling van de drie onderdelen leidt tot een compleet palet van activiteiten op de doelstelling 'schoon, heel en veilig' in een gebied. Dit palet wordt ingevuld op basis van de aard en het gebruik van het gebied.

Door de samenwerking met de handhavers van Staatsbosbeheer wordt de effectiviteit en efficiëntie van de handhaving verhoogd.

Basisuitgangspunten voor de inzet van T&H:

- de veiligheid van de gebruikers van de gebieden zo goed mogelijk waarborgen;
- de eigendommen van het schap heel houden.

De primaire inzet van T&H richt zich op handhaving in de gebieden.

In 2019 spreekt het bestuur van de Groenalliantie over hoe om te gaan met het per beheergebied verschillende beleid t.a.v. het uitlaten van honden, in het bijzonder het uitlaten van meerdere honden tegelijkertijd. Met name dit laatste leidt in toenemende mate tot verstoring van aanwezige natuurwaarden en overlast voor andere recreanten (bij incidenten). In 2020 kan dit in nauwe samenwerking met de gemeenten (bevoegd gezag) leiden tot een eventuele aanscherping in de regelgeving (ofwel in de APV's ofwel in een verordening van de Groenalliantie)

Ad.4 Communicatie

Het bestuur wordt ondersteund in de positionering van de gebieden van Groenalliantie Midden-Holland en het vertalen van de eigen ambities naar het publiek en de stakeholders. De bekendheid en het gebruik van de recreatiegebieden en de diverse bestaande routenetwerken (knooppuntensystemen) wordt vergroot door het effectief en efficiënt benutten van de beschikbare on- en offline communicatiekanalen. De communicatie wordt zoveel mogelijk afgestemd op de bewoners en recreanten, waarbij wordt samengewerkt met ondernemers en gebiedspartijen. Een combinatie van communicatie in het gebied zelf met persoonlijke communicatie in de vorm van excursies, gesprekken en inloopbijeenkomsten krijgt waardering van de verschillende doelgroepen. Bij de inzet van communicatiemiddelen wordt – met behoud van de eigen identiteit van Groenalliantie Midden-Holland – waar mogelijk en nuttig meegelift met de organisatie van Staatsbosbeheer.

Financiën: Wat gaat het kosten?

Programma 1. Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	Rekening 2018	Begroting 2019 na wijziging	Begroting 2020
Lasten			
Gebiedsbeheer	2.426.995	2.713.900	2.758.700
Economisch beheer	84.415	115.900	111.500
Regelgeving & handhaving	142.800	146.300	151.000
Communicatie	62.136	87.400	89.500
Totaal lasten	2.716.346	3.063.500	3.110.700
Baten			
Gebiedsbeheer	26.411	13.100	13.100
Economisch beheer	453.128	432.600	445.300
Regelgeving & handhaving		-	-
Communicatie		-	-
Totaal baten	479.539	445.700	458.400
Saldo gewone bedrijfsvoering	2.236.807-	2.617.800-	2.652.300-
Kredieten			
Lasten kredieten	3.037	11.066	7.495
Baten kredieten (bijdragen derden)	-	-	-
Saldo kredieten	3.037-	11.066-	7.495-
Totaal saldo van baten en lasten	2.239.844-	2.628.866-	2.659.795-
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves			
Toevoeging reserves		-	-
Onttrekking reserves	22.019	30.066	7.495
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	22.019	30.066	7.495
Resultaat	2.217.825-	2.598.800-	2.652.300-

Toelichting:

Toelichting baten economisch beheer:

Peildatum voor de prognose baten economisch beheer is 1 december 2018.

De verhoging van de baten is een gevolg van een ingroeicontract met de exploitant van het recreatiepark Green Parq in het recreatiegebied Reeuwijkse Hout. De afgesproken vergoeding voor canon kan naar beneden worden aangepast, indien de uitvoering van de ontwikkelingsfasen door de exploitant stagneren.

Kredieten

Naam krediet	Sluitdatum	Totaal krediet	Realisatie t/m 2018	begroting 2019	Prognose 2020	Prognose t/m 2020	% lasten t.o.v. totaal krediet
Bijdrage website promotie Groene hart	2020	30.000	11.439	11.066	7.495	30.000	100%
- Dekking uit Investeringsreserve KW		30.000	11.439	11.066	7.495	30.000	
Totaal programma 1		30.000	11.439	11.066	7.495	30.000	
- Dekking uit Investeringsreserve RP		0	0	0	0	0	
- Dekking uit Investeringsreserve KW		30.000	11.439	11.066	7.495	30.000	

Toelichting:

Bijdrage website promotie Groene Hart

De feitelijke bijdrage aan de Groene Hart promotie in en met betrekking tot het werkgebied Krimpenerwaard en haar beheergebieden is in 2016 en 2017 veel lager uitgevallen dan de raming van in totaal € 30.000 voor 2 jaar. Op verzoek van de beide deelnemende gemeenten uit de Krimpenerwaard wordt de sluitdatum van dit krediet daarom verlengd totdat het krediet is uitgeput. Vooralsnog wordt de datum hiervoor gesteld op eind 2020, tenzij het bestuur tussentijds anders beslist.

3.2 Programma 2: Ontwikkeling

Ambitie: Wat willen we bereiken?

Het bestuur wordt geadviseerd over de implementatie van mogelijke nieuwe ontwikkelingen die passen binnen de doelstelling van de gemeenschappelijke regeling en die een recreatieve meerwaarde opleveren en/of de natuurwaarde versterken.

Aanpak: Wat gaan we daarvoor doen?

Het bestuur wordt geadviseerd over in te nemen standpunten ten aanzien van initiatieven die de doelstelling van de Groenalliantie raken. Zo wordt inspraak geleverd op 'ruimtelijke plannen' en initiatieven van derden. Hiervoor worden de volgende producten geleverd:

- Planvorming & gebiedsontwikkeling
- Marketing & productontwikkeling

Planvorming & gebiedsontwikkeling

De Groenalliantie wil de kwaliteit van haar recreatiegebieden een impuls geven. De inzet is om de beleving van de gebieden en de voorzieningen in de gebieden aan te passen aan de wensen van deze tijd, zodat deze aantrekkelijker worden voor recreanten. De kaders voor de kwaliteitsimpuls zijn vastgelegd in de bestuurlijk vastgestelde Uitvoeringsplannen Krimpenerwaard (2015) en Reeuwijkse Plassen (2016). Binnen de kaders van de Uitvoeringsplannen zijn in de periode 2015-2019 conform de investeringsagenda's diverse projecten en activiteiten gestart in zowel de Krimpenerwaard als de Reeuwijkse Plassen. Dat maakt dat er in 2020 meerdere projecten en activiteiten lopen die onderling in meerdere of mindere mate samenhangen. Het samenhangende geheel van projecten en activiteiten wordt gecoördineerd, aangestuurd en bewaakt vanuit de Programmaorganisatie kwaliteitsimpuls Groenalliantie. De inzet is gericht op:

- Organiseren: projecten te ontwikkelen door allianties aan te gaan met gebiedspartners
- Investeren: het investeren in projecten met recreatieve meerwaarde
- Uitvoeren: het realiseren van projecten en het beheren van gebieden en routestructuren

Organiseren

De Groenalliantie heeft de organisatiekracht om zowel op strategisch als op operationeel niveau samenwerkingen en allianties aan te gaan. Op strategisch-tactisch niveau wordt afgestemd met c.q. deelgenomen aan overlegtafels op gebiedsniveau (waaronder de Landschapstafels Veenweiden Gouwe Wiericke en Krimpenerwaard en de Regiegroep Groene Hart). Doel is om op regionale schaal tot duidelijke en afgestemde afspraken te komen over de inhoud en (co-) financiering van ambities en wensen (Recreatieprogramma Groene Hart). Op operationeel niveau wordt op projectniveau samenwerking gezocht met gebruikers, gebruikersgroepen, exploitanten, ondernemers en andere terreinbeheerders. Hieruit voortkomende investeringsvoorstellen worden door het Dagelijks Bestuur voor advies voorgelegd aan de gebiedsadviescommissies Krimpenerwaard en Reeuwijkse Plassen e.o.

De uitkomsten van overleg, advies en samenwerking op zowel strategisch-tactisch als operationeel niveau vormen mede de input voor het aanvullen, bijstellen en oppakken van de eigen investeringsagenda van de Groenalliantie.

Investeren

De Groenalliantie wil ook in de periode 2020/2021 blijven investeren in nieuwe projecten die recreatieve meerwaarde bieden. Dit gebeurt in 2019 in hoofdzaak nog binnen alleen de kaders van de Uitvoeringsplannen Kwaliteitsimpuls (2015/2016, inclusief investeringsagenda). In 2020 komt hier het Ontwikkel- en Beheerplan bij. Dit plan is in 2019 in voorbereiding genomen en geeft richting en kaders aan het strategisch en tactisch handelen van het bestuur ten aanzien van investeringen, meerjarig beheer, omgang met maatschappelijke vraagstukken en samenwerking met andere partijen (waaronder de horizontale samenwerking met Staatsbosbeheer). Er wordt in het plan inhoudelijk zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij de opgaven in de provinciale Visie en Uitvoeringsagenda Rijke Groenblauwe Leefomgeving. Ook de gemeentelijke omgevingsvisies leveren input.

Het Ontwikkel- en Beheerplan (2019) is voorzien van de bijbehorende (dynamische) investeringsagenda's. De planvoorbereiding voor nieuwe investeringen is deels in 2019 opgestart. In aanvulling op de reeds lopende projecten (zie hierna) is het doel van de nieuwe investeringen het toevoegen van inhoudelijke en financiële waarde aan (recreatieve) verbindingen in en tussen de beheergebieden en hun omgeving alsmede aan recreatieve transferia. Aanvullend zullen er enkele gebiedsgerichte investeringen plaatsvinden door vernieuwing en toevoeging van (recreatieve) voorzieningen afgestemd op de behoeften en wensen van gebiedspartners en recreanten met name gericht op bewegen, spelen en horeca. Hierbij kan, indien gewenst, strategisch of anticiperend grond worden verworven en tijdelijk in beheer worden genomen.

Ook de samenwerking met Staatsbosbeheer kan tot nieuwe gezamenlijke investeringen leiden (afspraken in de Samenwerkingsovereenkomst 2018).

Voorwaarde voor het doen van investeringen is dat het beheer (door Groenalliantie, Staatsbosbeheer of door een derde) vooraf is geborgd.

Uitvoeren

Alle uitvoeringsprojecten doorlopen drie fasen: planvorming, aanbesteding en uitvoering. Alle projecten waarvan de planvorming en aanbesteding succesvol is doorlopen (in 2019), zullen in 2020 worden uitgevoerd. De uitvoering van de volgende projecten is voorzien:

- Aanleg van een paaltjesroute in de Krimpenerhout
- Aanleg van enkele speelvoorzieningen in de Krimpenerhout in aansluiting op speelroutes in de gemeente Krimpen aan den IJssel
- Herinrichting van de strand en oeverzone in de Reeuwijkse Hout
- Herinrichting van de padenstructuur en herinrichting van twee entrees in de Goudse Hout
- Toevoeging van een speelvoorziening in het Gouwebos
- Aanleg van een wandel- en fietsverbinding in 't Weegje
- Herinrichting van het entreegebied Elfhoeven

In alle beheergebieden van Groenalliantie wordt daarnaast door middel van aanvullende beheermaatregelen in de komende jaren invulling gegeven aan de verbetering van bosstructuren (omvormingsopgave essentaksterfte en programma kwaliteitsimpuls). De ruimte binnen de beheerbegroting wordt hiervoor ingezet.

Economische ontwikkelingen

Op moment van schrijven is niet bekend of uit het programma Kwaliteitsimpuls, ontwikkelingsvisies of de nota verdienopgaven economisch gerelateerde werkzaamheden volgen. Mogelijk benodigde kredieten hiertoe worden binnen deze programma's opgenomen.

Marketing & productontwikkeling

De marketing richt zich op de regionale positionering en profilering van de natuur- en recreatiegebieden alsmede op de bekendheid van de diverse routestructuren, zoals het fietsknooppuntensysteem en het vaarroutenetwerk. De recreatieve wensen van toeristen, recreanten en bewoners worden als uitgangspunt genomen bij de ontwikkeling, positionering en profilering van de gebieden. Daarvoor wordt de methodiek van de Leefstijlen voor Dagrecreatie gebruikt.

Financiën: Wat gaat het kosten?

Programma 2. Ontwikkeling	Rekening 2018	Begroting 2019 na wijziging	Begroting 2020
Lasten			
Planvorming & gebiedsontwikkeling	183.800	188.000	194.000
Marketing & productontwikkeling	15.000	15.300	15.800
Totaal lasten	198.800	203.300	209.800
Baten			
Planvorming & gebiedsontwikkeling		-	-
Marketing & productontwikkeling		-	-
Totaal baten	-	-	-
Saldo gewone bedrijfsvoering	198.800-	203.300-	209.800-
Kredieten			
Lasten kredieten	510.479	-	325.300
Baten kredieten (bijdragen derden)	281.818	-	79.000
Saldo kredieten	228.661-	-	246.300-
Totaal saldo van baten en lasten	427.461-	203.300-	456.100-
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves			
Toevoeging reserves	761.280	-	-
Onttrekking reserves	989.582	-	246.300
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	228.302	-	246.300
Resultaat	199.159-	203.300-	209.800-

Toelichting:

Conform de nieuwe verslaggevingsregels moeten investeringen met maatschappelijk nut voortaan worden geactiveerd. In de praktijk gaat het hier om de uitgaven op kredieten (projecten). Voorheen werden deze uitgaven rechtstreeks binnen de programma's (exploitatie) verantwoord. Voortaan zullen de uitgaven moeten worden geactiveerd en vervolgens zal hier op worden afgeschreven. De afschrijvingslasten worden wel binnen de programma's (exploitatie) verantwoord. De dekking van de afschrijvingslasten verloopt via de onttrekking aan de ingestelde Reserve afschrijving.

Voor de toelichting op de lasten van kredieten en de onttrekkingen aan de reserves wordt verwezen naar onderstaande tabel. Bij het opstellen van de begroting 2020 is nog niet duidelijk over welke jaarschijf 2019 en 2020 de kredieten worden verdeeld en welke lasten geactiveerd moeten worden. Dit zal later bij de 2^e begrotingswijziging 2019 en de 1ste begrotingswijziging 2020 worden aangepast.

Kredieten

Naam krediet	Sluitdatum	Totaal krediet	Realisatie t/m 2018	begroting 2019	Prognose 2020	Prognose t/m 2020	% lasten t.o.v. totaal krediet
Projectuitvoering Kwaliteitsimpuls KW fase Krimpenerhout	2020	3.649.321	847.135	2.336.881	227.700	3.411.716	93%
- Dekking uit Investeringsreserve KW		1.242.645	70.739	870.084	148.700	1.089.523	
- Dekking uit Reserve kwaliteitsimpuls KW		612.333	77.527	349.298	0	426.825	
- Dekking uit Investeringsreserve RP		140.526	36.491	93.267	0	129.758	
- Dekking uit Algemene Reserve GA		479.000	0	235.693	0	235.693	
- Dekking bijdragen derden (subsidies)		774.817	301.665	388.539	79.000	769.204	
- Dekking bijdragen HHSK		150.000	0	150.000	0	150.000	
- Dekking bijdragen SBB		250.000	0	250.000	0	250.000	
- tussenrekening te activeren		0	360.713	0	0	360.713	
Uitvoering projecten Kwaliteitsimpuls Reeuwijkse Plassen**	2020	858.880	54.403	707.642	97.600	859.645	100%
- Dekking uit Investeringsreserve RP		478.240	27.924	352.801	97.600	478.325	
- Dekking bijdragen derden (subsidies)		380.640	25.799	354.841	0	380.640	
- tussenrekening te activeren		0	680	0	0	680	
Beeldtaal kwaliteitsimpuls GA	2020	244.150	0	0	0	0	0%
- Dekking uit Investeringsreserve KW		70.000	0	0	0	0	
- Dekking uit Investeringsreserve RP		174.150	0	0	0	0	
Kwaliteitsimpuls GA fase 2 en 3	2020	1.360.000	0	1.360.000	0	1.360.000	100%
- Dekking uit Algemene Reserve GA		680.000	0	680.000	0	680.000	
- Dekking bijdragen derden (subsidies)		680.000	0	680.000	0	680.000	
Totaal programma 2		6.112.351	901.538	4.404.523	325.300	5.631.361	
- Dekking uit Algemene Reserve GA		1.159.000	0	915.693	0	915.693	
- Dekking uit Investeringsreserve RP		792.916	64.415	446.068	97.600	608.083	
- Dekking uit Investeringsreserve KW		1.312.645	70.739	870.084	148.700	1.089.523	
- Dekking uit Reserve kwaliteitsimpuls KW		612.333	77.527	349.298	0	426.825	
- Dekking bijdragen derden (subsidies)		1.835.457	327.464	1.423.380	79.000	1.829.844	
- Dekking bijdragen HHSK		150.000	0	150.000	0	150.000	
- Dekking bijdragen SBB		250.000	0	250.000	0	250.000	
- tussenrekening te activeren		0	361.393	0	0	361.393	

Toelichting:

Projectuitvoering Kwaliteitsimpuls KW fase Krimpenerhout, Loetbos, Goudse Hout en Gouwebos

Dit krediet is bestemd voor de dekking van de uitvoeringskosten van de herinrichting van de Krimpenerhout (herinrichting zwemplas, toevoeging en vernieuwing paden, herinrichting entree en aanleg MTB-route), herinrichting Loetbos (herinrichting hoofdentree, ontwikkeling centrale ruimte en aanpassing padenstructuur) en de realisatie van natuurlijke speelvoorzieningen in de Goudse Hout en Gouwebos. Oplevering van de werkzaamheden is voorzien in 2019 met een uitloop naar 2020.

Uitvoeringsprojecten Kwaliteitsimpuls Reeuwijkse Plassen

Dit krediet is bestemd voor de dekking van de planvormings- en uitvoeringskosten van de herinrichting entreegebied Goudse Houtsingel in de Goudse Hout, herinrichting hoofdentree en parkeerplaats Reeuwijkse Hout, herinrichting entreegebied Elfhoeven, herinrichting Twaalfmorgen, herinrichting parkeerplaats en omgeving Praathuis in 't Weegje en herinrichting Gouwebos. Oplevering van de werkzaamheden is voorzien in 2020.

Beeldtaal kwaliteitsimpuls GA

Dit krediet is bestemd voor de dekking van de uitvoeringskosten voor het vernieuwen van alle bebording in alle acht de beheergebieden van de GA. Oplevering van de werkzaamheden is voorzien in 2019 met een uitloop naar 2020.

Kwaliteitsimpuls GA fase 2 en 3

Dit krediet is bestemd voor de dekking van de uitvoeringskosten voor de aanleg van een paaltjesroute en enkele speelvoorzieningen in de Krimpenerhout, herinrichting van de strand- en oeverzone in de Reeuwijkse Hout, herinrichting van de padenstructuur en twee entrees in de Goudse Hout, toevoeging van een speelvoorziening in het Gouwebos, aanleg van een wandel- en

fietsverbinding in 't Weegje en herinrichting van het entreegebied Elfhoeven. Daarnaast worden investeringen gedaan in de aanpassing van bosstructuren en grasland in de Reeuwijkse Hout, Goudse Hout en het Gouwebos. Oplevering van de werkzaamheden is voorzien in 2020 met een uitloop naar 2021.

3.3 Algemene dekkingsmiddelen

Algemene Dekkingsmiddelen	Rekening 2018	Begroting 2019 na wijziging	Begroting 2020
Lasten			
Algemene dekkingsmiddelen	-	1.000	1.000
Onvoorzien lasten	423	5.500	5.600
Totaal lasten	423	6.500	6.600
Baten			
Subsidiebijdrage Provincie Zuid-Holland	1.827.426	1.827.400	1.869.300
Deelnemersbijdrage	1.346.445	1.377.300	1.407.500
Totaal baten	3.173.871	3.204.700	3.276.800
Saldo gewone bedrijfsvoering	3.173.448	3.198.200	3.270.200
Kredieten			
Lasten kredieten		-	-
Baten kredieten (bijdragen derden)		-	-
Saldo kredieten	-	-	-
Totaal saldo van baten en lasten	3.173.448	3.198.200	3.270.200
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves			
Toevoeging reserves	208.810	-	-
Onttrekking reserves	-	-	-
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	208.810	-	-
Resultaat	2.964.638	3.198.200	3.270.200

Toelichting:

Met ingang van 2018 is de provincie Zuid-Holland geen deelnemer meer in het schap, de bijdrage van de provincie is apart inzichtelijk gemaakt. De hoogte van de subsidiebijdrage van de provincie is tot en met 2021 100% en vanaf 2022 tot en met 2025 90% van de in 2017 beschikbaar gestelde subsidiebijdrage. Voor de periode 2018 – 2021 is de provinciale subsidie van een gelijkblijvend volume ten opzichte van de begroting 2017 (geen indexatie). Conform de uittredingsovereenkomst heeft de provincie haar bijdrage in 2019 ten opzichte van 2018 verhoogd en deze toegepaste verhoging gereserveerd voor de jaren 2020 en 2021.

Deelnemersbijdragen

Verdeling deelnemersbijdrage KW	Aandeel in nadelig exploitatiesaldo	Percentage
Gemeente Krimpen a/d IJssel	209.300	49,7%
Gemeente Krimpenerwaard	211.900	50,3%
TOTAAL	421.200	

Verdeling deelnemersbijdrage RP	Aandeel in nadelig exploitatiesaldo	Percentage	Inwoneraantallen per 1-1-2019
Gemeente Gouda	539.600	55%	72.388
Gemeente Bodegraven/Reeuwijk	252.000	25%	34.470
Gemeente Waddinxveen	194.700	20%	28.311
TOTAAL	986.300		

Toelichting op de deelnemersbijdrage:

In 2018 is de provincie Zuid-Holland uitgetreden. De provincie heeft in het collegeprogramma opgenomen dat zij op strategisch niveau invulling wil geven aan het recreatiebeheer en niet meer direct betrokken wil blijven bij het operationele beheer van de gebieden. Om die reden is de provincie per 1 januari 2018 uit de gemeenschappelijke regeling getreden. Vanaf die datum geeft de provincie Zuid-Holland overeenkomstig de voorwaarden in de uittredingsovereenkomst een andere invulling aan de medefinanciering van het beheer, te weten door het op aanvraag toekennen van een jaarlijkse subsidie in een nieuw meerjarig financieringsmodel tot en met 2025. Voor de periode 2018 – 2021 is de provinciale subsidie van een gelijkblijvend volume ten opzichte van de begroting 2017 (geen indexatie). Conform de uittredingsovereenkomst heeft de provincie haar bijdrage in 2019 ten opzichte van 2018 verhoogd en deze verhoging gereserveerd voor de jaren 2020 en 2021.

Conform de gemeenschappelijke regeling is de deelnemersbijdrage van de deelnemers in gebiedsdeel Krimpenerwaard gebaseerd op een percentage van het nadelig exploitatiesaldo en bij de deelnemers van gebiedsdeel Reeuwijkse Plassen naar rato van inwonersaantal. In bovenstaande tabellen zijn respectievelijk de percentages en inwonersaantallen aangegeven.

De verhoging van de deelnemersbijdrage na verdeling van het nadelig exploitatiesaldo komt neer op een percentage van 2,2%.

3.4 Overzicht Overheadkosten

Ambitie: Wat willen we bereiken?

Kwalitatief hoogwaardige bestuurlijke en juridische advisering aan het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur, over ten minste de volgende aandachtsgebieden:

- lopende zaken, beleid, ontwikkelingen en toekomst van het schap
- nieuwe of gewijzigde wet- en regelgeving die van invloed zijn op het schap

Daarbij wordt rekening gehouden met wat er speelt op de betreffende beleidsvelden en met het netwerk binnen en buiten het schap. Dit netwerk bestaat uit schapsdeelnemers, ambtelijk apparaat, natuur- en milieuorganisaties en stakeholders in het schapsgebied.

Tevens het voorbereiden van bestuursvergaderingen inclusief een verslaglegging van bestuursvergaderingen, bestuurlijk en ambtelijk omgevingsmanagement en het zorgdragen voor het uitvoeren van de knel- en actiepunten.

Aanpak: Wat gaan we daarvoor doen?

De ondersteuning van het Dagelijks en het Algemeen Bestuur vindt plaats door het leveren van de volgende producten:

1. Bestuursproducten
2. Juridische ondersteuning en advisering
3. Financiën

Ad.1 Bestuursproducten

De bestuursproducten omvatten:

- Het voorbereiden en plannen van bestuursvergaderingen;
- Het verslagleggen van bestuursvergaderingen en het (laten) uitvoeren wat afgesproken is;
- Het signaleren van knelpunten in de uitvoering en het aandragen van oplossingen;
- De bestuurssecretaris is adviseur van en aanspreekpunt voor schapsdeelnemers, ambtelijk apparaat en stakeholders voor alle zaken/ projecten die in schapsverband spelen inclusief de risico's;
- Het vertegenwoordigen van de schapsbesturen in ambtelijke en bestuurlijke netwerken en gremia van de deelnemers;
- Het opstellen en uitvoeren van additionele opdrachten en beleidsadviezen waarmee het bestuur in staat wordt gesteld om richting en middelen vast te stellen;
- Het faciliteren en ondersteunen van de gebiedsadviescommissies: vergaderingen plannen en voorbereiden, verslaglegging van vergaderingen en het (laten) uitvoeren van actiepunten.

Ad.2 Juridische ondersteuning en advisering

Dit product heeft betrekking op de (algemene) juridische advisering op het gebied van publiek- en privaatrecht en het implementeren, toepassen en evalueren van wet- en regelgeving relevant voor de gemeenschappelijke regeling (Wet gemeenschappelijke regelingen en Algemene wet bestuursrecht). Ook het toetsen van bestuursvoorstellen op juridische gevolgen en het

behandelen van bezwaar- en beroepzaken en zaken op grond van de Wob (Wet openbaarheid van bestuur) en Wet Bibob (Wet Bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur), behoren tot de juridische ondersteuning en advisering.

Ad.3 Financiën

In het kader van de financiële ondersteuning worden de volgende activiteiten uitgevoerd:

- verzorgen van de financiële administratie van de gemeenschappelijke regeling: tijdige en systematische vastlegging van baten, lasten en in- en uitgaande geldstromen;
- incasseren van gelden als gevolg van verkoop, heffing en/of in privaatrechtelijke overeenkomsten overeengekomen vergoedingen;
- toetsen van bestuursvoorstellen op incidentele en/of structurele financiële consequenties;
- het voeren van periodieke budgetgesprekken met budgethouders en projectleiders;
- opstellen van de planning & control producten, zoals begroting, najaarsrapportage en jaarstukken;
- begeleiden van de werkzaamheden van de accountant (interim controle, subsidiecontroles, jaarrekeningcontrole).

In 2020 is de exploitatiebegroting van de Groenalliantie voor 56% gedekt uit provinciale subsidie. Voor het werkgebied Krimpenerwaard is dit inclusief de provinciale compensatie voor het opheffen Koepelschap Buitenstedelijk Groen. Dit vloeit voort uit de in 2017 met de provincie gesloten uittredingsovereenkomst. De jaarlijkse subsidie aanvraag bij de provincie is gedurende de looptijd van de overeenkomst op maat gebaseerd op de Algemene Subsidieverordening (ASV) van de provincie Zuid-Holland. Conform afspraak in de uittredingsovereenkomst met de provincie is de door het Algemeen Bestuur vastgestelde begroting hiervoor de grondslag.

Financiën: Wat gaat het kosten?

Overhead	Rekening 2018	Begroting 2019 na wijziging	Begroting 2020
Lasten			
Bestuursproducten	255.856	275.600	284.000
Juridische ondersteuning en advisering	8.800	9.800	10.100
Financiën	111.097	110.700	114.000
Totaal lasten	375.753	396.100	408.100
Baten			
Bestuursproducten		-	-
Juridische ondersteuning en advisering		-	-
Financiën		-	-
Totaal baten	-	-	-
Saldo gewone bedrijfsvoering	375.753-	396.100-	408.100-
Kredieten			
Lasten kredieten	12.420	10.000	10.000
Baten kredieten (bijdragen derden)	-	-	-
Saldo kredieten	12.420-	10.000-	10.000-
Totaal saldo van baten en lasten	388.173-	406.100-	418.100-
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves			
Toevoeging reserves	-	-	-
Onttrekking reserves	12.420	10.000	10.000
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	12.420	10.000	10.000
Resultaat	375.753-	396.100-	408.100-

Voor de toelichting op de lasten van kredieten wordt verwezen naar onderstaande tabel.

Naam krediet	Sluitdatum	Totaal krediet	Realisatie t/m 2018	begroting 2019	Prognose 2020	Prognose t/m 2020	% lasten t.o.v. totaal krediet
Werkbudget Groenalliantie	2020	20.000	0	10.000	10.000	20.000	100%
- Dekking uit Investeringsreserve RP		10.000	0	5.000	5.000	10.000	
- Dekking uit Investeringsreserve KW		10.000	0	5.000	5.000	10.000	
Totaal programma overhead		20.000	0	10.000	10.000	20.000	
- Dekking uit Investeringsreserve RP		10.000	0	5.000	5.000	10.000	
- Dekking uit Investeringsreserve KW		10.000	0	5.000	5.000	10.000	

Toelichting:

Facilitering gebiedsadviescommissies

Om de gebiedsadviescommissies Krimpenerwaard en Reeuwijkse Plassen e.o. bij hun werkzaamheden te faciliteren is er per commissie een werkbudget beschikbaar van € 5.000 per jaar.

3. Paragrafen

4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen weerspiegelt de mate waarin het schap in staat is middelen vrij te maken om de risico's die zich in de praktijk voordoen op te vangen zonder dat dit betekent dat het beleid verandert/ingekrompen moet worden.

Conform de nota weerstandsvermogen wordt de ratio weerstandsvermogen berekend om te bepalen of het schap in staat is voldoende financiële middelen vrij te maken voor het dekken van de risico's op het moment dat de risico's zich voordoen. Voor de waardering van de toereikendheid van het weerstandsvermogen wordt de volgende tabel gehanteerd.

Ratio weerstandsvermogen

Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	> 2,0	Uitstekend
B	1,4 < x < 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 < x < 1,4	Voldoende
D	0,8 < x < 1,0	Matig
E	0,6 < x < 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

Risicoanalyse

Risico	Aard van het risico	Financiële omvang risico	Kans van optreden	Impact (uitgaande van vier jaar)*
1. Fietspad Oostpolder Gouda	Verzekeraar vergoedt schade niet aan het fietspad Oostpolder door wateroverlast en verzakkingen. Intern beraad tussen partijen over hoe de schade het beste is op te lossen.	€ 150.000 (+/- 50%)	M	€ 75.000
2. Invoering vennootschapsbelasting voor overheids-ondernemingen (VPB) per 1/1/16	Verhoging incidentele en structurele lasten. Invoering VPB heffing	PM	L	PM
3. Meerjarige dekking begroting na uittreding provincie Zuid-Holland	Meerjarige dekking begroting na uittreding provincie Zuid-Holland	€ 467.325	H	PM

4. Economisch grondzaken	Incidenteel en structureel	PM	M	PM
5. Eindafrekening verstrekte subsidies	Bij de eindafrekening van een project worden door subsidiegever niet alle gemaakte kosten vergoed.	€ 100.000	L	€ 20.000

* Bij een hoog risico wordt de financiële impact voor 80 procent meegenomen, bij een gemiddeld risico voor 50 procent en bij een laag risico voor 20 procent.

Zoals hiervoor aangegeven wordt de ratio weerstandsvermogen berekend om te bepalen of het schap in staat is voldoende financiële middelen vrij te maken voor het dekken van de risico's op het moment dat de risico's zich voordoen. De geprognostiseerde stand van de Algemene Reserve per eind 2020 bedraagt ca. € 1.673.000. De gekwantificeerde risico's bedragen ca. € 95.000. De claims op de Algemene reserve zijn € 0 (nihil). De berekening van het weerstandsvermogen komt dan uit op een ratio van 17 met een bijbehorend waarderingscijfer A. Daarmee is de ratio van het Weerstandsvermogen uitstekend te noemen.

Hieronder zijn de risico's nader toegelicht.

Risico 1: Fietspad Oostpolder

Het fietspad Oostpolder is vanwege de voortdurende wateroverlast en vanwege verzakkingen niet meer veilig en afgesloten voor verkeer. Bij het schrijven van deze begroting is duidelijk dat de verzekeraar de schade niet vergoedt. Er is namelijk geen relatie bewezen met de bij aanleg toegepaste innovatieve techniek. Er vindt intern overleg plaats tussen partijen hoe de schade het beste opgelost kan worden. Hopelijk is dit risico in 2020 opgelost. Het mogelijke risico is geschat op € 150.000 (+/- 50%) met een gemiddelde kans.

Risico 2: Invoering vennootschapsbelasting ("Vpb") voor overheidsondernemingen

Met ingang van 1 januari 2016 is de Vpb-plicht voor overheidslichamen, waaronder gemeenschappelijke regelingen, ingevoerd. De vennootschapsbelastingrisico's zijn inmiddels in beeld gebracht. Daarbij is uitgegaan van de begroting 2015 en de realisatie 2016. Per activiteit of cluster van activiteiten is beoordeeld of met de uitvoering van de betreffende activiteit een onderneming in fiscaalrechtelijke zin wordt gedreven. Er is sprake van een fiscale onderneming indien aan elk van de volgende drie voorwaarden is voldaan:

1. Duurzame organisatie van kapitaal en arbeid;
2. Deelname aan het economisch verkeer;
3. Winstoogmerk en/of concurrentie.

Voor een aantal activiteiten, dat valt onder economisch beheer (huren en erfpacht) is waarschijnlijk geen sprake van een fiscale onderneming, omdat geen sprake is van deelname aan het economisch verkeer. Aan dit criterium is niet voldaan aangezien de activiteiten beperkt zijn tot 'normaal vermogensbeheer'. In dit geval kan worden gesteld dat sprake is van normaal vermogensbeheer, omdat er slechts beperkt arbeid wordt verricht en er geen causaal verband is tussen arbeid en rendement.

Voor de overige activiteiten is geen sprake van een fiscale onderneming, omdat er geen sprake is van structurele vermogensoverschotten dan wel wordt het standpunt ingenomen dat een vrijstelling kan worden toegepast, zodat geen vennootschapsbelasting is verschuldigd.

Aangezien het ingenomen standpunt van de Recreatieschappen (nog) niet is afgestemd met de Belastingdienst, blijft de vennootschapsbelasting een beperkt risico. Dit is echter niet te kwantificeren en wordt derhalve beschouwd als een PM-post.

Risico 3: Meerjarige financiering na uittreding provincie Zuid-Holland

De komende 6 jaar zijn er voor de dekking van de exploitatie van Groenalliantie geen financiële zorgen te verwachten. De financiële continuïteit voor de exploitatie is t/m 2021 voor 100% en daarna t/m 2025 voor 90% geborgd. Vanaf 2022 moet het bestuur van Groenalliantie rekening houden met 10% kostenbesparing op de exploitatie. De periode na 2025 vraagt om meer keuzes en maatregelen. Het risico is hoog ingeschat en de aanname is dat er vanaf 2026 tenminste 25% minder structureel wordt ontvangen.

10% minder is € 186.930, 15% minder is € 280.395. Bij 25% is dit vanaf 2026 € 467.325 minder. De stand van de Algemene reserve is per 31-12-2020 € 1.673.000, dit tekort kan zonder kostenbesparingen 3 jaar worden opgevangen.

Risico 4: Economische grondzaken

Het algemeen risico als grondeigenaar is bodemverontreiniging. In een gebied als met name Krimpenerwaard kunnen milieuverontreinigingen aanwezig zijn die momenteel niet bij het schap bekend zijn en waarvan de veroorzaker na ontdekking niet kan worden aangesproken. In een aantal gevallen kan het schap echter wel verantwoordelijk gehouden worden voor de kosten van sanering. De kosten hiervoor zullen pas bekend worden wanneer een dergelijke milieuverontreiniging wordt aangetroffen. Wanneer er nieuwe ontwikkelingen komen voor bestaande gebieden, zal nagegaan moeten worden of er vervuiling is. Indien er sprake is van vervuiling zal eerst een saneringsplan moeten worden opgesteld.

Risico 5: eindafrekening verstrekte subsidies

De Groenalliantie heeft enkele projecten lopen die deels gefinancierd worden door subsidiebijdragen. Subsidieverstrekkers letten bij de aanvraag, voortgangsrapportages en bij de definitieve afwikkeling scherp op de motivatie en inhoudelijke toelichtingen en onderbouwingen. Door onvoorziene omstandigheden kan het voorkomen dat het niet mogelijk is om binnen het gestelde budget te blijven of dat er niet subsidiabele kosten gemaakt moeten worden om het project toch uit te kunnen voeren. Het verkrijgen van subsidies en het naleven van subsidievoorwaarden (inhoudelijk, financieel en naleving van termijnen) geeft een risico. De omvang van de uitvoeringsplannen van de kwaliteitsimpuls wordt deels bepaald door de toekenning van subsidies. Het subsidierisico wordt als € 100.000 ingeschat met kans van optreden Laag.

Kengetallen

Voor het verhogen van de transparantie en om makkelijker inzicht te krijgen in de financiële positie en de baten en de lasten worden met ingang van de begroting 2017 een aantal voorgeschreven kengetallen opgenomen. De kengetallen staan in onderstaande tabel.

Kengetallen	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
netto schuldquote	-253%	-158%	-142%	-140%	-69%	-77%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.
solvabiliteitsrisico	65%	56%	56%	55%	54%	52%
structurele exploitatieruimte	171	0	0	0	0	0

De netto schuldquote geeft een beeld van het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Bij de “netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen” worden ook de verstrekte leningen meegenomen.

Een negatieve schuldquote geeft in feite aan dat er per saldo geen sprake is van een schuld.

De solvabiliteitsratio wordt berekend als het percentage van het totale eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen van het schap. Dit geeft inzicht in de mate waarin het schap in staat is om aan haar financiële verplichtingen te voldoen.

Het kengetal “structurele exploitatieruimte” geeft aan of de structurele baten groter zijn dan de structurele lasten. Dit kengetal zegt in feite iets over het structurele jaarrekeningsaldo, d.w.z. zonder alle incidentele baten en lasten.

4.2 Onderhoud kapitaalgoederen

Het goed onderhouden van de gebieden is een belangrijke taak voor het schap om duurzaam gebruik mogelijk te maken. Als basis voor het plannen van regulier- en groot onderhoud en vervangingsinvesteringen wordt het Terrein Beheer Model (TBM) gehanteerd. Dit model is gebaseerd op zogenaamde doeltypen (bijvoorbeeld speel- en ligweide, strand of bos) waarvoor een gestandaardiseerde inrichting met daarbij behorende onderhoudscycli en normkosten zijn bepaald. Het totaal aan oppervlaktes, stuks en lengte van de aanwezige doeltypes bepaalt met de cycli en de normkosten de geplande uitgaven voor meerjarig duurzaam onderhoud.

De geplande uitgaven van groot onderhoud fluctueren van jaar tot jaar. Dit kan een direct en groot effect hebben op het jaarresultaat en daarmee op de jaarlijkse deelnemersbijdrage. Om dit ongewenste effect zoveel mogelijk te voorkomen heeft het schap ervoor gekozen om een egalisatievoorziening groot onderhoud in te stellen. Jaarlijks wordt een vastgestelde dotatie ten laste van de exploitatie gebracht en de werkelijke onderhoudslasten worden ten laste van de Voorziening verantwoord.

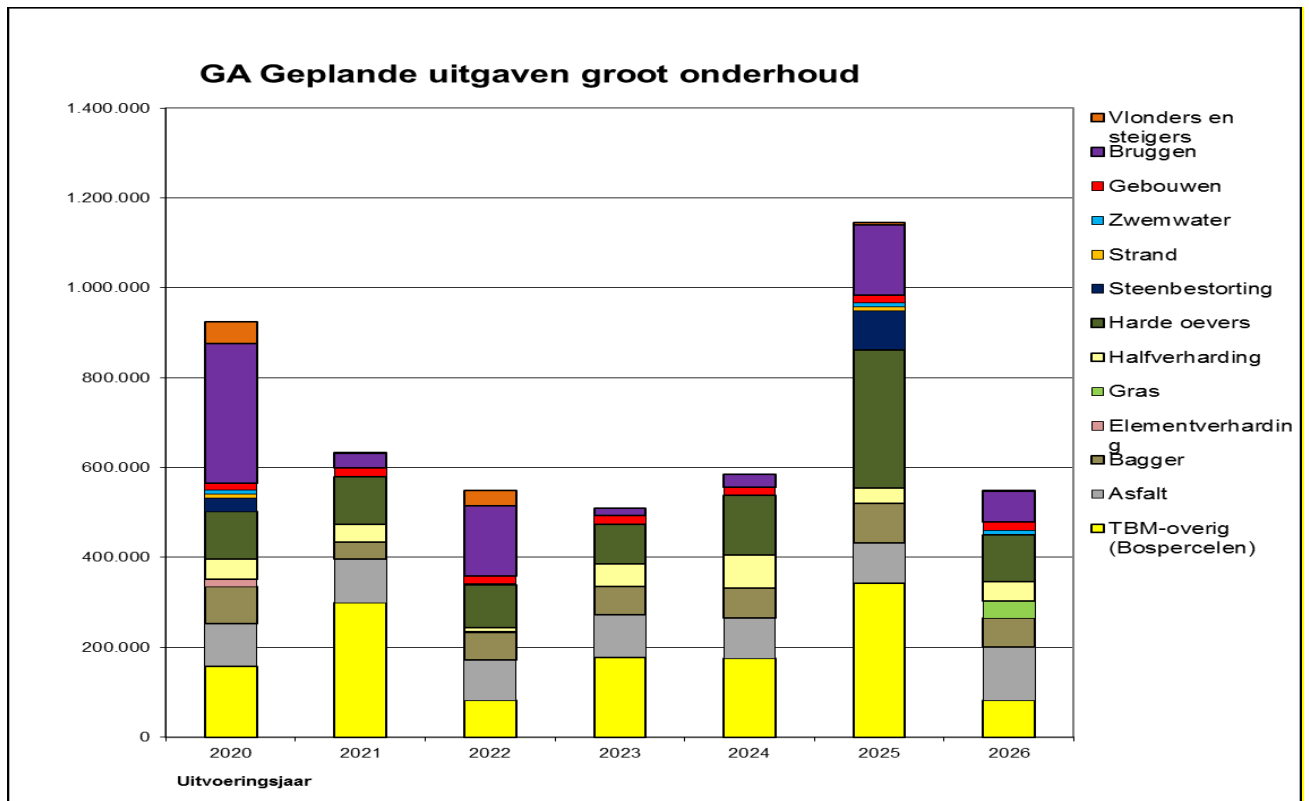
Jaarlijks worden de geplande uitgaven, de dotatie en de werkelijke kosten gemonitord. Elke vier jaar wordt de dotatie opnieuw berekend en vastgesteld tenzij uit de monitoring volgt dat eerder een bijstelling nodig is.

Onderstaande tabel (incl. P) geeft het verwachte verloop weer van de voorziening Groot onderhoud voor de komende jaren.

STAND VOORZIENING	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Stand voorziening per 1/1	2.168.285	2.607.353	2.292.629	2.018.949	2.099.418	2.282.715
Dotatie	869.500	841.500	854.100	854.100	854.100	854.100
Onttrekking	430.432	1.156.224	1.127.780	773.631	670.803	622.082
Stand voorziening per 31/12	2.607.353	2.292.629	2.018.949	2.099.418	2.282.715	2.514.733

Het meerjarenonderhoudsplan is gerelateerd aan het Terrein Beheer Model en de daarin opgenomen doeltypes. Sommige doeltypes kennen fluctuaties in de uitgaven en vragen een planning met een meerjarenperspectief. Deze doeltypes zijn ondergebracht in specifieke

categorieën, zoals baggeren of asfalt. In onderstaand staafdiagram zijn de geplande uitgaven (alleen de materiële lasten) op de verschillende categorieën weergegeven.

De meerjarenplanning Groot Onderhoud laat voor de komende jaren (2020-2026) enkele grote pieken zien in de geplande uitgaven. Dit inzicht in de werkvoorraad stelt de organisatie in staat ruim op tijd op de benodigde capaciteit te sturen. Daarnaast zijn grote delen van dit werk uitbesteed aan derden en wordt goed gekeken of werkzaamheden kunnen worden gebundeld. Deze maatregelen minimaliseren de kans op capaciteitsproblemen.

In 2020 zijn de volgende werkzaamheden gepland (excl. p)

GA	
Categorie	2020
TBM-overig (Bospercelen)	158.056
Asfalt	94.800
Bagger	82.000
Elementverharding	17.000
Gras	0
Halfverharding	43.900
Harde oevers	105.000
Steenbestorting	31.200
Strand	8.000
Zwemwater	9.300
Gebouwen	15.600
Bruggen	311.004
Vlonders en steigers	47.650
Totaal GO excl.P	924.410
Totaal GO incl. P	1.127.780

4.3 Financiering

Kasgeldlimiet

Tot het kasgeld behoren alle vlottende schulden < 1 jaar, de contante gelden in kas, de uitgaande gelden < 1 jaar en de tegoeden / schulden rekening-courant. Doel van de kasgeldlimiet is het beperken van de renterisico's op de korte schuld. De korte schuld is bedoeld voor de lopende uitgaven en zodoende is de limiet gekoppeld aan het begrotingstotaal. De kasgeldlimiet is vastgesteld op 8,5% van het totaal van de jaarbegroting bij aanvang van het jaar. Er wordt voldaan aan de kasgeldlimiet, aangezien de verwachting is dat er per saldo geen sprake is van een kortlopende schuld.

Renterisiconorm

De renterisiconorm stelt een limiet aan het renterisico over de lange termijn financiering. Het renterisico is het geldbedrag aan leningen dat in een bepaald jaar aan renteherziening en herfinanciering onderhevig is. Het renterisico mag maximaal 20% van het begrotingstotaal per 1 januari van het betreffende kalenderjaar bedragen. De renterisiconorm benadrukt het belang van een goede spreiding van de leningenportefeuille en de renterisico's. De renterisiconorm is voor de Groenalliantie niet van toepassing, aangezien er geen sprake is van opgenomen geldleningen.

Schatkistbankieren

Het schatkistbankieren is gebaseerd op het principe van zero-balancing. Zero-balancing betekent het dagelijks overboeken van het saldo boven een vastgesteld drempelbedrag van minimaal € 250.000 en maximaal € 2,5 miljoen op een bankrekening ten gunste van de rekening-courant die een decentrale overheid heeft bij de schatkist dan wel het aanvullen van een bankrekening ten laste van de rekening-courant die een decentrale overheid heeft bij de schatkist. Voor het schap zijn de benodigde overeenkomsten met het Rijk afgesloten. Dagelijks worden de rekeningen automatisch afgeroomd tot een bedrag van € 50.000 naar de rekening courant die het schap heeft bij 's Rijks schatkist, zodat aan de vereisten wordt voldaan.

4.4 Grondbeleid

Algemeen

Het dagelijks bestuur van Groenalliantie Midden-Holland e.o. heeft begin 2016 de nota grondbeleid vastgesteld. Binnen dit grondbeleid staan enkele uitgangspunten centraal.

- Grond is een middel en geen doel. Voorop staat dat grond en vastgoed middelen zijn om schapsdoelen te bereiken; grondbeleid beantwoordt niet de vraag welke beleidsdoelen bereikt dienen te worden. Die vraag wordt beantwoordt in bijvoorbeeld schapsvisies, gebiedsplannen en specifieke projecten. Grondbeleid faciliteert, is op uitvoering gericht en geeft handvatten voor het realiseren van doelstellingen op het vlak van natuur en (openlucht)recreatie, binnen de kaders van de gemeenschappelijke regeling.
- Bij en met de inzet van grond en vastgoed wordt financiële optimalisatie (van zowel kosten als opbrengsten) nagestreefd. Hiermee wordt bijgedragen aan het resultaat van de schapsbegroting.
- Bij en met de inzet van grond en vastgoed wordt samenwerking met gebiedspartijen gezocht. Samenwerking en verbinding met andere publieke en private actoren biedt verbeterde kansen om de ambities voor natuur en recreatie te realiseren. Daarbij is het schap zich steeds bewust van haar rol ten opzichte van andere partijen (waaronder gemeenten, ook gelet op hun planologisch primaat). Het schap handelt in beginsel alleen binnen de begrenzing van taken en doelstellingen zoals vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling.
- Hoewel het schap zelf geen grond- of opstalexploitaties voert, heeft zij in haar aanpak een actieve houding. Hierbij stuurt zij – in samenwerking met de andere gebiedspartijen - actief op programmering, kostenbeheersing en opbrengstoptimalisatie. Het schap werkt innovatief en extern gericht, zoekt naar nieuwe verbanden tussen enerzijds grond en vastgoed en anderzijds maatschappelijke of commerciële (verdien)modellen van derden en geeft waar mogelijk ruimte aan nieuwe technologieën en duurzame toepassingen.
- Het schap zet in op risicomanagement dat past bij het specifieke risicoprofiel. Daarbij geldt dat het schap in beginsel niet risicodragend deelneemt in gebieds- en vastgoed)ontwikkelingen en niet zelf grond-of opstalexploitaties voert.
- Bij de inzet van grond en vastgoed werkt het schap transparant en marktconform.

Voor het te voeren grondprijnsbeleid zijn kaders vastgelegd in de periodiek vast te stellen Grondprijnsbrief.

Financieel

Naast het algemene uitgangspunt van financiële optimalisatie is de inzet vooral gericht op het behoud van het huidige niveau van inkomsten in de schapsbegroting.

Schapspecifiek

In programma 2 van de begroting wordt ingegaan op de specifieke grond- en vastgoedontwikkelingen en de daarbij geldende financiële prognoses, kansen en risico's. Daarnaast wordt verwezen.

4.5 Bedrijfsvoering

In januari 2018 is door het Algemeen Bestuur een principebesluit genomen om de samenwerking met Staatsbosbeheer te continueren. In december 2018 is de nieuwe samenwerkingsovereenkomst GA – SBB voor 2019 – 2015 vastgesteld en ondertekend. Tot aan het moment van nieuwe prijsafspraken in het kader van de herijking van de begroting is de prijsstelling van de dienstverlening gebaseerd op de systematiek uit 2017/2018.

Productomschrijving	Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	Ontwikkeling	Algemene dekkingsmiddelen	Overhead	Totaal
Gebiedsbeheer	578.400				578.400
Economisch beheer	24.400				24.400
Regelgeving & handhaving	150.800				150.800
Communicatie	47.500				47.500
Planvorming & gebiedsontwikkeling		194.000			194.000
Marketing & productontwikkeling		15.800			15.800
Bestuursproducten				254.900	254.900
Juridische ondersteuning & advisering				9.300	9.300
Financiën				100.400	100.400
Subtotaal	801.100	209.800	-	364.600	1.375.500
Dienstverlening in uitgaven voorziening Groot Onderhoud	200.000				200.000
Totaal					1.575.500

5 Financiële begroting

Overzicht van baten en lasten	Rekening 2018	Begroting 2019 na wijziging	Begroting 2020
<i>Gewone bedrijfsvoering</i>			
LASTEN			
Programma 1. Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	2.716.346	3.063.500	3.110.700
Programma 2. Ontwikkeling	198.800	203.300	209.800
Algemene dekkingsmiddelen	-	1.000	1.000
Onvoorziene lasten	423	5.500	5.600
Overhead	375.753	396.100	408.100
Totaal lasten	3.291.322	3.669.400	3.735.200
BATEN			
Programma 1. Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	479.539	445.700	458.400
Programma 2. Ontwikkeling	-	-	-
Algemene dekkingsmiddelen	3.173.871	3.204.700	3.276.800
Overhead	-	-	-
Totaal baten	3.653.410	3.650.400	3.735.200
SALDO			
Programma 1. Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	2.236.807	2.617.800	2.652.300
Programma 2. Ontwikkeling	198.800	203.300	209.800
Algemene dekkingsmiddelen	3.173.871-	3.203.700-	3.275.800-
Overhead	375.753	396.100	408.100
Saldo gewone bedrijfsvoering	362.088	19.000-	-
Kredieten			
<i>Lasten kredieten</i>	525.936	21.066	342.795
- Programma 1	3.037	11.066	7.495
- Programma 2	510.479	-	325.300
- Overhead	12.420	10.000	10.000
<i>Baten kredieten (bijdragen derden)</i>	281.818	-	79.000
- Programma 1	-	-	-
- Programma 2	281.818	-	79.000
Saldo kredieten	244.118-	21.066-	263.795-
Totaal saldo van baten en lasten	117.970	40.066-	263.795-
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves			
<i>Toevoeging reserves</i>	970.090	-	-
- Programma 1	-	-	-
- Programma 2	761.280	-	-
- Algemene dekkingsmiddelen	208.810	-	-
<i>Onttrekking reserves</i>	1.024.021	40.066	263.795
- Programma 1	22.019	30.066	7.495
- Programma 2	989.582	-	246.300
- Overhead	12.420	10.000	10.000
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	53.931	40.066	263.795
Resultaat	171.901	-	-

Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Het overzicht van lasten en baten is als volgt opgebouwd:

Reguliere lasten en baten bedrijfsvoering

Dit onderdeel betreft de exploitatielasten en –baten van de structurele activiteiten. Dit zijn de jaarlijks min of meer in dezelfde vorm terugkerende activiteiten. Op basis van deze informatie kunnen meerjarige trends en ontwikkelingen worden geschetst.

Diverse lasten en baten bedrijfsvoering

In tegenstelling tot de reguliere lasten en baten komen deze exploitatielasten en – baten slechts incidenteel voor door de aard hiervan en/of de oorzaak. Het gaat hierbij om o.a. de effecten van periodieke herzieningen van voorzieningen, de financiële consequenties van uitspraken op beroeps- en bezwaarschriften die niet voorzien kunnen worden en terugontvangen bedragen. Deze zaken, welke niet zijn begroot, worden separaat gepresenteerd om de vergelijkbaarheid over de jaren heen eenvoudiger te maken.

Kredieten

De kredieten hebben betrekking op uitgaven gerelateerd aan activiteiten die zorgen voor veranderingen in de natuur- en recreatiegebieden, zoals investeringen met maatschappelijk nut in de openbare ruimte. Deze uitgaven worden gedekt vanuit bijdragen derden (subsidies, bijdragen) en/of onttrekkingen aan de algemene of bestemmingsreserves, of door jaarlijkse afschrijvingen via de exploitatie. Deze afschrijvingslasten worden gedekt vanuit een onttrekking aan de reserve afschrijvingen.

Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Dit onderdeel omvat alle mutaties (stortingen en onttrekkingen) in de reserves.

Structureel evenwicht

In verband met de aanscherping van het financieel toezicht is in de begroting en de meerjarenraming het structureel en reëel evenwicht geïntroduceerd. Het BBV is aangepast, zodat Algemeen Bestuur en financieel toezichthouder kunnen vaststellen of sprake is van een structureel en reëel evenwicht in de begroting en de meerjarenraming. Algemeen uitgangspunt is dat structurele lasten en baten die lasten en baten zijn die betrekking hebben op posten of beleid met een looptijd van meer dan drie jaar. Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves worden als incidenteel beschouwd, tenzij het gaat om reguliere onttrekkingen aan financieringsreserves c.q. dekkingsreserves (kapitaallasten) of om onttrekkingen uit een daartoe toereikende (bestemmings-)reserve gedurende een periode van minimaal 3 jaar met als doel het dekken van structurele lasten. Het structureel en reëel begrotingsevenwicht wordt berekend door de totale lasten en baten te verminderen met de incidentele lasten en baten. Het saldo dat overblijft, moet positief zijn (de structurele baten zijn dan groter dan de structurele lasten).

Het overzicht van structurele toevoegingen en onttrekkingen is opgenomen in de toelichting op de meerjarenraming.

Uiteenzetting van de financiële positie (geprognosticeerde balans)

De financiële positie in meerjarenperspectief blijkt uit de geprognosticeerde balanscijfers voor de jaren 2019 tot en met 2023. Ter vergelijking zijn de balanscijfers van de jaarrekening 2018 vermeld.

Totaaloverzicht	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
ACTIVA						
Materiële vaste activa	1.768	1.704	1.640	1.554	4.468	4.400
Financiële vaste activa		-	-	-	-	-
Vlottende activa	10.811	7.402	6.909	6.854	4.082	4.339
Totaal activa	12.579	9.106	8.549	8.408	8.550	8.739
PASSIVA						
Reserves	8.225	5.074	4.811	4.609	4.587	4.565
(Geraamd) resultaat		-	-	-	-	-
Voorzieningen	2.731	2.409	2.115	2.176	2.340	2.551
Langlopende schulden	-	-	-	-	-	-
Vlottende passiva	1.623	1.623	1.623	1.623	1.623	1.623
Totaal passiva	12.579	9.106	8.549	8.408	8.550	8.739

Bedragen x € 1.000

Toelichting op de uiteenzetting van de financiële positie

De uitgangspunten, die bij het samenstellen van deze begroting zijn gehanteerd, zijn vermeld in hoofdstuk 2 van deze begroting.

De geprognosticeerde balanscijfers lichten we hierna op hoofdlijnen toe.

Materiële vaste activa

De afname in de materiële vaste activa betreft de jaarlijkse afschrijvingen.

Financiële vaste activa

Niet van toepassing.

Vlottende activa

De vlottende activa is bepaald door het verschil te nemen tussen het “totaal passiva per jaar” minus het totaal van de materiële vaste activa.

Reserves

Bedragen x € 1.000

Staat van reserves	Saldo 1-1-2019	Resultaat bestemming	Toevoe- gingen	Onttrek- kingen	Saldo 1-1-2020	Toevoe- gingen	Onttrek- kingen	Saldo 31-12-2020
Algemene Reserve	2.772	-	-	1.099	1.673	-	-	1.673
BESTEMMINGSRESERVES								
Investeringsreserve GA	250		-	70	180	-	-	180
Investeringsreserve compartiment RP	275		-	99	176	-	103	73
Investeringsreserve compartiment KW	3.092		-	1.098	1.994	-	160	1.834
Reserve kwaliteitsimpuls recreatiegebieden KW	795		-	612	183	-	-	183
Vervangingsinvesteringen Reserve GA	-		-	-	-	-	-	-
Vervangingsinvesteringen Reserve RP	22		-	-	22	-	-	22
Vervangingsinvesteringen Reserve KW	85		-	-	85	-	-	85
Afschrijvingsreserve	761		-	-	761	-	-	761
Subtotaal bestemmingsreserves	5.280		-	1.879	3.401	-	263	4.811
Totaal	8.052	-	-	2.978	5.074	-	263	4.811

Meerjarig perspectief staat van reserves	Saldo 1-1-2021	Toevoe- gingen	Onttrek- kingen	Saldo 1-1-2022	Toevoe- gingen	Onttrek- kingen	Saldo 1-1-2023	Toevoe- gingen	Onttrek- kingen	Saldo 31-12-2023
Algemene Reserve	1.673	-	180	1.493	-	-	1.493	-	-	1.493
BESTEMMINGSRESERVES										
Investeringsreserve GA	180	-	-	180	-	-	180	-	-	180
Investeringsreserve compartiment RP	73	-	-	73	-	-	73	-	-	73
Investeringsreserve compartiment KW	1.834	-	-	1.834	-	-	1.834	-	-	1.834
Reserve kwaliteitsimpuls recreatiegebieden KW	183	-	-	183	-	-	183	-	-	183
Vervangingsinvesteringen Reserve GA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vervangingsinvesteringen Reserve RP	22	-	-	22	-	-	22	-	-	22
Vervangingsinvesteringen Reserve KW	85	-	-	85	-	-	85	-	-	85
Afschrijvingsreserve	761	-	22	739	-	22	717	-	22	695
Subtotaal bestemmingsreserves	3.138	-	22	3.116	-	22	3.094	-	22	3.072
Totaal	4.811	-	202	4.609	-	22	4.587	-	22	4.565

De algemene reserve heeft als belangrijkste functie het vormen van een buffer voor financiële tegenvallers. De geraamde voordelige jaarresultaten worden aan de algemene reserve toegevoegd.

Bestemmingsreserves

a) Investeringsreserve GA

Het doel van deze reserve is het dekken van de kosten van nieuwe investeringen van de Groenalliantie.

b) Investeringsreserve compartiment RP

Het doel van deze reserve is het dekken van de kosten van nieuwe investeringen compartiment RP.

c) Investeringsreserve compartiment KW

Het doel van deze reserve is het dekken van de kosten van nieuwe investeringen compartiment KW

d) Reserve kwaliteitsimpuls recreatiegebieden KW

Het doel van deze reserve is het dekken van kosten voor de Kwaliteitsimpuls in het recreatiegebied Krimpenerwaard.

e) Reserve vervangingsinvesteringen RP

Het doel van de reserve is het dekken van de kosten van vervangingsinvesteringen compartiment RP.

f) Reserve vervangingsinvesteringen KW

Het doel van deze reserve is het dekken van de kosten van vervangingsinvesteringen compartiment KW

g) Reserve afschrijvingen

Het doel van deze reserve is het dekken van de afschrijvingen op investeringen met een maatschappelijk nut vanaf 2018. Bij het opstellen van de begroting 2020 is nog niet duidelijk over welke jaarschijf 2019 en 2020 de kredieten worden verdeeld en welke lasten geactiveerd moeten worden. Deze mutaties worden bij de 2e begrotingswijziging 2019 en de 1ste begrotingswijziging 2020 verwerkt.

Voorzieningen

Bedragen x € 1.000

Staat van voorzieningen	Saldo 1-1-2019	Toevoe- gingen	Onttrek- kingen	Saldo 1-1-2020	Toevoe- gingen	Onttrek- kingen	Saldo 31-12-2020
Voorziening Groot Onderhoud	2.607	842	1.156	2.293	842	1.129	2.006
Voorziening Afkoopsommen	124	-	8	116	-	7	109
Totaal	2.731	842	1.164	2.409	842	1.136	2.115

MEERJARIG PERSPECTIEF VERLOOP VOORZIENINGEN

Meerjarig perspectief verloop voorzieningen	Saldo 1-1-2021	Toevoe- gingen	Onttrek- kingen	Saldo 1-1-2022	Toevoe- gingen	Onttrek- kingen	Saldo 1-1-2023	Toevoe- gingen	Onttrek- kingen	Saldo 31-12-2023
Voorziening Groot Onderhoud	2.006	842	774	2.074	842	671	2.245	842	623	2.464
Voorziening Afkoopsommen	109	-	7	102	-	7	95	-	7	87
Totaal	2.115	842	781	2.176	842	678	2.340	842	630	2.551

Toelichting:

Voorziening groot onderhoud

Groot onderhoud is noodzakelijk om de duurzame instandhouding van de gebieden te garanderen. Regulier onderhoud kent een jaarlijkse cyclus. Groot onderhoud heeft een cyclus groter dan één jaar. Voor het verrichten van groot onderhoud is deze voorziening beschikbaar. Het doel van deze voorziening is de lasten van groot onderhoud gelijkmatig over de jaren te verdelen.

Voorziening afkoopsommen

In 2016 is een afkoopsom van de Provincie Zuid-Holland ontvangen ten behoeve van toekomstig onderhoud voor het fietspad Hillekade. Deze afkoopsom valt in 20 jaar vrij ten gunste van de exploitatie.

Langlopende schulden

Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer

Niet van toepassing

Flottende passiva

De flottende passiva zijn in de meerjarenraming constant gehouden.

Meerjarenraming

Overzicht van baten en lasten in meerjarig perspectief	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten en baten gewone bedrijfsvoering					
Programma 1. Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	3.110.700	3.134.200	2.942.900	2.944.300	2.944.300
Programma 2. Ontwikkeling	209.800	209.800	209.800	209.800	209.800
Algemene Dekkingsmiddelen	6.600	6.600	6.600	6.600	6.600
Overhead	408.100	408.100	408.100	408.100	408.100
Baten gewone bedrijfsvoering					
Programma 1. Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	458.400	459.900	455.500	456.900	456.900
Programma 2. Ontwikkeling	-	-	-	-	-
Algemene Dekkingsmiddelen	3.276.800	3.276.800	3.089.900	3.089.900	3.089.900
Overhead	-	-	-	-	-
Saldo gewone bedrijfsvoering	-	22.000-	22.000-	22.000-	22.000-
Kredieten					
Lasten kredieten	342.795	-	-	-	-
Baten kredieten (bijdragen derden)	79.000	-	-	-	-
Saldo kredieten	263.795-	-	-	-	-
Totaal saldo van baten en lasten	263.795-	22.000-	22.000-	22.000-	22.000-
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves					
Toevoeging reserves	-	-	-	-	-
Onttrekking reserves	263.795	22.000	22.000	22.000	22.000
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	263.795	22.000	22.000	22.000	22.000
Resultaat	-	-	-	-	-

Grondslagen voor de meerjarenbegroting

De grondslagen voor de ramingen in de meerjarenbegroting zijn vermeld in hoofdstuk 2 "Uitgangspunten".

Bij het opstellen van de begroting 2020 is nog niet duidelijk over welke jaarschijf 2019 en 2020 de kredieten worden verdeeld. Dit zal later bij de 2e begrotingswijziging 2019 en de 1ste begrotingswijziging 2020 worden aangepast.

Structureel evenwicht

Voor een toelichting op het begrip "structureel evenwicht" wordt verwezen naar de toelichting bij het overzicht van baten en lasten (zie het begin van dit hoofdstuk).

De berekening van het structurele begrotingsaldo voor de jaren 2020 tot en met 2024 blijkt uit het volgende overzicht.

	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Geraamd resultaat	-	-	-	-
Geraamde incidentele lasten en baten per programma	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Incidentele lasten				
Programma 1				
-Bijdrage website promotie Groene hart				
Investeringsreserve KW	7.495			
Programma 2				
projecten Kwaliteitsimpuls Reeuwijkse Plassen				
Investeringsreserve RP	97.600			
projecten Kwaliteitsimpuls Krimpenerhout en Loetbos				
Investeringsreserve KW	148.700			
overzicht overhead				
-werkbudget Groenalliantie				
Investeringsreserve RP	5.000			
Investeringsreserve KW	5.000			
Totaal	263.795	-	-	-
Incidentele baten				
Programma 1				
-Bijdrage website promotie Groene hart				
Investeringsreserve KW	7.495			
Programma 2				
projecten Kwaliteitsimpuls Reeuwijkse Plassen				
Investeringsreserve RP	97.600			
projecten Kwaliteitsimpuls Krimpenerhout en Loetbos				
Investeringsreserve KW	148.700			
overzicht overhead				
-werkbudget Groenalliantie				
Investeringsreserve RP	5.000			
Investeringsreserve KW	5.000			
Totaal	263.795	-	-	-
Structureel saldo van de begroting	-	-	-	-

Uit het hiervoor opgenomen overzicht blijkt dat de incidentele lasten gedekt worden door incidentele baten.

In het structureel saldo van de begroting zijn de volgende structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves begrepen.

Bedragen x € 1.000

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Structurele toevoegingen				
- Algemene reserve	-	-	-	-
Totaal	-	-	-	-
Structurele onttrekkingen				
-Reserve afschrijvingen	-	22	22	22
Totaal	-	22	22	22

6 Bijlage

Bijlage "Programma's, producten en taakvelden".

Verdeling taakvelden	lasten 2020	baten 2020	saldo 2020
Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden			
0.8 - Overige baten en lasten	-	13.100	13.100
5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie <i>Gebiedsbeheer</i>	2.758.700	-	2.758.700-
	2.758.700	13.100	2.745.600-
5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie <i>Economisch beheer</i>	111.500	445.300	333.800
	111.500	445.300	333.800
5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie <i>Regelgeving & Handhaving</i>	151.000	-	151.000-
	151.000	-	151.000-
5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie <i>Communicatie</i>	89.500	-	89.500-
	89.500	-	89.500-
Totaal Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	3.110.700	458.400	2.652.300-
Ontwikkeling			
5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie <i>Planvorming & gebiedsontwikkeling</i>	194.000	-	194.000-
	194.000	-	194.000-
5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie <i>Marketing & productontwikkeling</i>	15.800	-	15.800-
	15.800	-	15.800-
Totaal Ontwikkeling	209.800	-	209.800-
Algemene dekkingsmiddelen			
0.5 - Treasury	1.000	-	1.000-
5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie <i>Algemene dekkingsmiddelen</i>	5.600	-	5.600-
	6.600	-	6.600-
5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie <i>Bijdrage van de provincie ZH</i>	-	1.869.300	1.869.300
	-	1.869.300	1.869.300
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	6.600	1.869.300	1.862.700
Overhead			
0.4 - Overhead <i>Bestuursproducten</i>	284.000	-	284.000-
	284.000	-	284.000-
0.4 - Overhead <i>Juridische ondersteuning en advisering</i>	10.100	-	10.100-
	10.100	-	10.100-
0.4 - Overhead <i>Financiën</i>	114.000	-	114.000-
	114.000	-	114.000-
Totaal Overhead	408.100	-	408.100-
Saldo gewone bedrijfsvoering	3.735.200	2.327.700	1.407.500-
Kredieten			
5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie <i>Totaal Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden</i>	7.495	-	7.495-
<i>Totaal Ontwikkeling</i>	325.300	79.000	246.300-
<i>Totaal Algemene Dekkingsmiddelen</i>	-	-	-
<i>Totaal Overhead</i>	10.000	-	10.000-
Saldo kredieten	342.795	79.000	263.795-
Totaal saldo van baten en lasten	4.077.995	2.406.700	1.671.295-
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves			
0.8 - Overige baten en lasten <i>Totaal Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden</i>	-	7.495	7.495
<i>Totaal Ontwikkeling</i>	-	246.300	246.300
<i>Totaal Algemene Dekkingsmiddelen</i>	-	-	-
<i>Totaal Overhead</i>	-	10.000	10.000
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-	263.795	263.795
Resultaat	4.077.995	2.670.495	1.407.500-
Algemene Dekkingsmiddelen			
0.11 Deelnemersbijdrage		1.407.500	
Totaaltelling lasten en baten	4.077.995	4.077.995	

Bijlage “Samenvatting bedragen per taakveld”

Verdeling taakvelden	lasten 2020	baten 2020	saldo 2020
0.4 - Overhead	408.100	-	408.100-
0.5 - Treasury	1.000	-	1.000-
0.8 - Overige baten en lasten	-	276.895	276.895
5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.668.895	2.393.600	1.275.295-
0.11 - Resultaat van de rekening baten en lasten	-	1.407.500	1.407.500
Totaaltelling lasten en baten	4.077.995	4.077.995	-

Bijlage “Conversiestaat”

Productomschrijving	lasten 2020	baten 2020	saldo 2020
Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden			
Dienstverlening SBB	578.400		578.400-
Materiële lasten	2.180.300	13.100	2.167.200-
<i>Gebiedsbeheer</i>	2.758.700	13.100	2.745.600-
Dienstverlening SBB	24.400		24.400-
Materiële lasten	87.100	445.300	358.200
<i>Economisch beheer</i>	111.500	445.300	333.800
Dienstverlening SBB	150.800		150.800-
Materiële lasten	200	-	200-
<i>Regelgeving & Handhaving</i>	151.000	-	151.000-
Dienstverlening SBB	47.500		47.500-
Materiële lasten	42.000	-	42.000-
<i>Communicatie</i>	89.500	-	89.500-
Totaal Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	3.110.700	458.400	2.652.300-
Ontwikkeling			
Dienstverlening SBB	194.000		194.000-
Materiële lasten	-	-	-
<i>Planvorming & gebiedsontwikkeling</i>	194.000	-	194.000-
Dienstverlening SBB	15.800		15.800-
<i>Marketing & productontwikkeling</i>	15.800	-	15.800-
Totaal Ontwikkeling	209.800	-	209.800-
Algemene dekkingsmiddelen			
Bank- en treasurykosten	1.000		1.000-
Onvoorziene lasten	5.600		5.600-
<i>Algemene dekkingsmiddelen</i>	6.600	-	6.600-
Bijdrage van de provincie ZH		1.869.300	1.869.300
<i>Bijdragen</i>	-	1.869.300	1.869.300
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	6.600	1.869.300	1.862.700
Overhead			
Dienstverlening SBB	254.900		254.900-
Materiële lasten	29.100	-	29.100-
<i>Bestuursproducten</i>	284.000	-	284.000-
Dienstverlening SBB	9.300		9.300-
Materiële lasten	800	-	800-
<i>Juridische ondersteuning en advisering</i>	10.100	-	10.100-
Dienstverlening SBB	100.400		100.400-
Materiële lasten	13.600	-	13.600-
<i>Financiën</i>	114.000	-	114.000-
Totaal Overhead	408.100	-	408.100-
Saldo gewone bedrijfsvoering	3.735.200	2.327.700	1.407.500-
Kredieten			
Totaal Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	7.495	-	7.495-
Totaal Ontwikkeling	325.300	79.000	246.300-
Totaal Algemene Dekkingsmiddelen	-	-	-
Totaal Overhead	10.000	-	10.000-
Saldo kredieten	342.795	79.000	263.795-
Totaal saldo van batens en lasten	4.077.995	2.406.700	1.671.295-
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves			
Totaal Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	-	7.495	7.495
Totaal Ontwikkeling	-	246.300	246.300
Totaal Algemene Dekkingsmiddelen	-	-	-
Totaal Overhead	-	10.000	10.000
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-	263.795	263.795
Resultaat	4.077.995	2.670.495	1.407.500-
Algemene Dekkingsmiddelen			
Deelnemersbijdrage		1.407.500	
Totaaltelling lasten en batens	4.077.995	4.077.995	